

लेटाड नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड : ६

संख्या : ३

मिति : २०७९-०५-०१

(भाग —२)

लेटाड नगरपालिका

आमाबाबु विहिन बालबालिकालाई निःशुल्क शिक्षा कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७९

बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रम कार्यविधि, २०७९

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७९।०५।०१

प्रस्तावना

नेपालको संविधान, २०७२ मा सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र बालबालिकाको हकलाई मौलिक हकको रूपमा समावेश गरिएको छ। मौलिक हक हरूको कार्यन्वयन गर्दै निःशुल्क र अनिवार्य आधारभूत शिक्षा तथा निःशुल्क माध्यमिक शिक्षा सुनिश्चित गर्दै लेटाङ नगरपालिकाको दुर्गम क्षेत्रका बालिकाहरूलाई शिक्षाको माध्यमबाट गुणस्तरीय जीवनमा सुधार गर्न आवश्यक भएकोले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२, लेटाङ नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७६ को दफा ४ को अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाले बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रम कार्यविधि तर्जुमा गरी लागू गरिएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम " बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रम कार्यविधि, २०७९" रहनेछ ।

(२) यो कार्यविधि लेटाङ नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लेटाङ नगरपालिकाको वडा नं. १,७ र ८ को साविक जाँते गाविसको वडा नं ५,६ र ७ को भूभागमा लागू हुनेछ ।

(३) विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) "कार्यपालिका" भन्नाले लेटाङ नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "नगर प्रमुख" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको नगर प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "उपप्रमुख" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको नगर उपप्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ङ) "बालिका" भन्नाले लेटाङ नगरपालिका वडा नं.१ र ७ वडा नं. ८ को साविक जाँते गाविसको वडा नं ५,६ र ७ पहाडी क्षेत्रमा यो कार्यविधि लागू भएपछि जन्म भएका बालिकाहरू सम्झनु पर्दछ।

(च) "वडा" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको वडा समितिहरूलाई सम्झनु पर्दछ ।

(छ) "वडा सचिव" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको वडा सचिवलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "टोल विकास संस्था" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको वडामा विधिवत रूपमा दर्ता भएको टोल विकास संस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

(झ) "अभिभावक" भन्नाले आमाबाबु र कुनै कारणले आमाबाबु विहिन हुन पुगेका बालिकाको पालनपोषण र शिक्षाको प्रवन्ध गरिरहेका घरमुली र अन्य आफन्तहरू मध्येको पालनपोषणमा प्रत्यक्ष सहयोग गरिरहेका आफन्त समेतलाई सम्झनुपर्दछ ।

(ज) "विद्यालय" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाका अनुमति प्राप्त बालविकास केन्द्र, वा कक्षा १ देखि १२ सम्म सञ्चालन भएको जुनसुकै तहको समुदायिक विद्यालय सम्झनु पर्दछ ।
(ट) "शाखा" भन्नाले लेटाङ नगरपालिकाको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सम्झनुपर्दछ ।
ठ) "बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रम" भन्नाले यस कार्यविधिअनुसार अनुसार वडा नं १,७ को पुरै र वडा नं ८ को साविक जाँते गाविसको वडा नं ५,६ र ७ मा जन्म भएका बालिकाका लागि सञ्चालित कार्यक्रम सम्झनुपर्दछ। यसको अङ्ग्रेजी नाम Girls Education Saving Program र छोटकरीमा GESp हुनेछ।

२.लक्ष्य: नगरपालिकाको तोकिएको दुर्गम क्षेत्रमा जन्म भएका बालिकाहरूको जीवन सुरक्षा, आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा अनिवार्य गरी उच्च शिक्षाको सुनिश्चित गर्दै समतामूलक सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न बचतको माध्यमबाट सहयोग गर्ने।

३.उद्देश्य: कार्यविधिको उद्देश्य देहाय अनुसार रहेको छ:

- (क) दुर्गम स्थानमा मातृ शीशु स्वास्थ्यको गुणात्मक पक्षको अभिवृद्धि गर्ने।
- (ख) दुर्गम क्षेत्रका आमा र बालिकाको स्वास्थ्य र शिक्षाको सुरक्षा दिने।
- (ग) दुर्गम क्षेत्रका बालिकाहरूलाई ड्रपआउट कम गरी उच्च शिक्षा सम्म सहभागिता सुनिश्चित गर्दै समावेशी समाज निर्माणमा सहयोग गर्ने ।
- (घ) बालिकाहरूको सिकाइ उपलब्धी र क्षमता सुधार गरी प्रतिस्पर्धी बनाउने।
- ङ) बालिकाहरूको हक स्थापित गर्न सहयोग गर्ने।
- च) बालविवाह न्यूनीकरण गर्न सहयोग गर्ने।

४.बालिका शिक्षा बचत खाता तथा रकम: यस कार्यविधि बमोजिम लक्षित वर्गका बालिकाहरूका लागि क वर्गको वाणिज्य बैंकमा जन्म दर्ताको आधारमा व्यक्तिगत मुद्दती खाता खोली यस दफामा तोकिए अनुसार रकम बचत गरिनेछ:

- (क) अभिभावकले बालिकाको खाता खोलेको विवरण नगरपालिकामा पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) नगरपालिकाको तर्फबाट उक्त खातामा बार्षिक रु २०००। जम्मा गरिनेछ।
- (ग) उप दफा (ख) बमोजिम रकम बालिकाको जन्मदेखि कक्षा १० पुरा गर्ने उमेर १५ वर्ष सम्म तोकिएको सर्त पूरागरेमा नियमित रूपमा जम्मा गरिनेछ । तर यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि १५ वर्ष वा १६ औँ किस्ता पछि थप रकम जम्मा गरिने छैन ।
- घ) खातामा अभिभावकको तर्फबाट पनि रकम थप गरी जम्मा गर्न सकिने छ ।
- (घ) यस खाताको रकम बालिका १६ वर्ष पुगी नागरिकताको प्रमाणपत्र र कक्षा १० को अध्ययन पूरागरेको प्रमाणपत्रको आधारमा मात्र बालिका र संरक्षकले निकाल्न सकिने छ ।

- ड) बालिकाको मृत्यु भएमा प्रमाण र वडाको सिफारिसको आधारमा निजको संरक्षकले जम्मा भएको साँवा व्याज रकम निकाल्न नगरपालिकाले अनुमति दिनुपर्नेछ।
- च) बालिकाको तर्फबाट दफा ५ को सर्तहरू पूरा नगरेको कारण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन नसकिने भएमा नगरपालिकाको तर्फबाट जम्मा भएको रकम सञ्चित कोषमा जम्मा गर्नुपर्नेछ भने अन्य रकम संरक्षकले प्राप्त गर्नेछ।

५. सर्तहरूको व्यवस्था: देहायका सर्त तथा मापदण्डको परिधिभित्रका बालिका वा सर्तहरू नियमित पूरा गर्ने बालिकाको लागि बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । सर्त पूरा नगर्नेको हकमा जुनसुकै बखत कार्यक्रम बन्द गरिनेछ।

- १) परिवारको दुई सन्तान भित्र पर्ने गरी जन्म भएको छोरी हुनुपर्ने छ । यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि मृत्यु भईसकेको सन्तानको गणना गरिने छैन।
- २) नेपाल सरकार वा स्थानीय सरकारले तोके अनुसार नियमित गर्भ परीक्षण र स्वास्थ्य संस्थामा वा तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिबाट सुत्केरी भएको हुनु पर्नेछ।
- ३) सरकारले तोकेको समयभित्र जन्मदर्ता गरेको हुनुपर्नेछ।
- ३) बालबालिकाका लागि तोकिएको खोप तालिका अनुसार खोपको मात्रा पूरा गरेको हुनुपर्नेछ।
- ४) बालिका ४ वर्षमा प्रारम्भिक बालविकास शिक्षाका लागि विद्यालय भर्ना गरेको हुनुपर्नेछ।
- ५) विद्यालय जाने बालिकाको हकमा विद्यालय खुलेको दिनको न्यूनतम ८० प्रतिशत दिन हाजिर भएको र नियमित कक्षा उत्तीर्ण भएको हुनुपर्नेछ।
- ६) प्रारम्भिक बालविकास केन्द्र देखि कक्षा १० सम्म नियमित विद्यालय गएको वा बिचैमा कक्षा छोड्ने वा ड्रप आउट नभएको हुनुपर्नेछ।
- ७) बालविवाहमा संलग्न नभएको हुनुपर्नेछ।
- ८) बालिकाले सर्तहरू पूरा गरिरहेको प्रमाण बार्षिक रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ।
- ९) यो कार्यक्रममा सहभागि भएको कारण नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने अन्य सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी सेवा र सुविधा प्राप्त गर्न बाधा पर्ने छैन ।

६.कार्यविधि कार्यन्वयन:

- क) नगर सभा: ऐन तर्जुमा र बजेट व्यवस्था गर्ने,
- ख) नगर कार्यपालिका: कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी मापदण्ड वा कार्यविधि तयारी तथा संशोधन गर्ने र कार्यक्रमको महत्वबारे अभिमुखीकरण र लाभग्राहीको सूची स्वीकृत गर्ने।

- ग) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत: स्वीकृत लाभग्राहीको खातामा रकम निकास गरी जम्मा गर्ने र १६ औं किस्ता जम्मा भएको रकम जम्मा भएको ३ महिना पछि बालिका बचत कोषको रकम निकाल्नका लागि सिफारिस गर्ने।
- घ) वडा कार्यालय: स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाको सहयोगमा जन्मदर्ताको समयमा नै खाता खोल्न र १६ वर्ष पुगेको र रकम निकाल्न सिफारिस गर्ने।
- ङ) शाखा: कार्यविधिमा तोकिएका मापदण्ड अनुसार प्रमाण पूरा भए नभएको यकीन गरी वाणिज्य बैकमा खाता खोल्न समन्वय गर्ने र कार्यपालिकामा बजेट निकासको लागि सिफारिस गर्ने।
- च) स्थानीय स्वास्थ्य संस्था: गर्भवती तथा सुत्केरीहरूलाई तोकिए अनुसार स्वास्थ्य परीक्षण गर्न प्रोत्साहित गरी बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रमको बारेमा जानकारी गराउने।
- ड) विद्यालय: बालिकाहरूको विद्यालय निरन्तरताको प्रमाणिकरण र शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि अभिभावक सँग अन्तरक्रिया र शिक्षा प्रदान गर्ने।
- च) अभिभावक: बालिकाको जन्म दर्ता, विद्यालय भर्ना, स्वास्थ्य उपचारमा सकारात्मक भूमिक निर्वाहा गरी नियमित रूपमा सर्तहरूको पालना गर्ने।

७.कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रक्रिया: कार्यक्रम सञ्चालन देहायका विधि एवं प्रक्रिया अनुसार गरिनेछ:

- (क) वडाकार्यालयले जन्मदर्ता गर्न आएकै समयमा कार्यविधि अनुसार लक्षित वर्ग हुन योग्य भए नभएको यकिन गर्ने र सूचीकृत गरी अभिभावकलाई कार्यक्रमको जानकारी गराई मापदण्ड अनुसार नगरपालिकामा सिफारिस गर्ने र अभिलेख राख्ने।
- (ख) कार्यविधिको मापदण्ड पूरा गर्ने बालिकाको नामावली कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी बालिकाको नाममा अनुदान रकम जम्मा गर्ने व्यवस्था गर्ने।
- (ग) कार्यविधि अनुसार अनुदान रकम प्राप्त गर्ने व्यक्तिको फोटो सहितको अभिलेख नगरपालिकामा अध्यवधिक गर्ने।
- (घ) अनुदान रकम जम्मा गर्दा सामान्यतः असार मसान्तमा गरिनेछ। तर कार्यक्रमको सुरुवात गर्न यस दफाले बाधा पार्ने छैन।

८.निवेदन सम्बन्धी व्यवस्था: १) बालिकाको आमाबुबा वा अभिभावकले वडा कार्यालयमा कार्यक्रमको मापदण्ड एवम् प्रकृया सम्बन्धी जानकारी गराई सहमत भएको बेहोरा सहित निवेदन नगरपालिकामा पठाउनुपर्नेछ। एक प्रति मापदण्ड अभिभावकले साथमा राख्नुपर्नेछ।

२) उप दफा १ अनुसार निवेदन दिदा पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू:

- २.१. जन्म दर्ता वा जन्म प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
 - २.२. स्वास्थ्य संस्थामा नियमित जाँच गरी दक्ष जनशक्तिबाट सुत्केरी भएको प्रमाण
 - २.३. अध्यक्षवधिक खोप कार्ड
 - २.४. संरक्षकको नागरिकता
 - २.५. सर्तहरू पूरागरेको पत्र
 - २.६. विद्यालय जाने उमेर भएकाको हकमा भर्ना भएको प्रमाण
 - २.७. सर्त पूरा गर्ने अभिभावकको प्रतिवधता पत्र
९. खाता सञ्चालन: वाणिज्य बैंकको खाता सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार नगरपालिकाको सिफारिसमा खाता सञ्चालन हुनेछ।
१०. अभिलेख राख्ने: १) यस कार्यविधि अनुसार सञ्चालन हुने कार्यक्रमको अभिलेख शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखामा राख्नुपर्नेछ।
११. बचतका लागि अनुदान बन्द गर्ने: नगरपालिका वा अनुगमन गर्न तोकिएको व्यक्तिबाट अनुगमन गर्दा र सर्तहरूमध्ये कुनै सर्त पूरा नगरेको पाइएमा जुनसुकै समयमा बन्द गरिनेछ।
१२. कार्यक्रमको अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन: यस कार्यविधि अनुसार सञ्चालित कार्यक्रमको अनुगमन मूल्याङ्कन शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखाको व्यवस्थापनमा नगरपालिकाले नियमित अनुगमन गर्नेछ। कार्यक्रम सञ्चालन भएको प्रत्येक ४ वर्षमा नगरपालिकाले मूल्याङ्कन गर्नेछ।
१३. विविध: नगरपालिकाले यस कार्यविधि अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन, अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गर्न आवश्यक सहजीकरण गर्न कुनै कर्मचारीलाई सम्पर्क व्यक्ति तोक्न सक्नेछ। कार्यक्रम सञ्चालनमा व्यवस्थापकीय खर्च मापदण्ड प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची १ निवेदन

मिति: २०.....।.....।.....

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
लेटाङ नगरपालिका लेटाङ मोरङ।

विषय: बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रममा सहभागी गराइदिन हुन।

महोदय,

प्रस्तुत विषयमा म लेटाङ नगरपालिकाको वडा नं स्थायी वसोवास गर्ने को पहिलो/दोस्रो सन्तानको रूपमा छोरी नामको मिति मा जन्म भई वडा कार्यालयमा मिति मा जन्म दर्ता समेत गरीसकेको हुँदा तपशिलको कागजात सहित मेरो छोरीको लागि बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रममा सहभागी गराइदिन हुन अनुरोध साथ निवेदन पेश गरेको छु।

निवेदकको

नाम:

बालिकाको नाम:

आमाको नाम:

तपशिल:

१. जन्मदर्ताको प्रमाणपत्रको फोटोकपी १ थान
२. नियमित सुत्केरी जाँच गरेको प्रमाण पत्रको फोटोकपी १ थान
३. वडा कार्यालयको सिफारिस पत्र १ थान
४. बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रमको सर्तहरू पालना गर्ने प्रतिवद्धता पत्र १ थान

अनुसूची: २ कबुलियत पत्र

म लेटाङ नगरपालिका वड नं. स्थायी बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रममा सहभागी हुन र मेरो छोरी को शिक्षा,स्वास्थ्य र पोषण उचित प्रवन्ध गर्न नियमित सहयोग गर्ने र कार्यविधिले तोकेका सर्तहरू एवम् तपशिलका कार्यहरू समयमा पूरा गर्न प्रतिवद्ध रहेको र कुनै कारणले पूरा नभएमा नगरपालिकाको तर्फबाट कार्यविधि अनुसार भए गरेमा मञ्जुर रहेको वेहोरा अनुरोध छ।

पूरा गर्नुपर्ने कार्यविवरण:

१. बालिकाको खोप नियमित रूपमा पूरा गराउने
२. पोषणको प्रवन्ध गर्ने
३. ४ वर्षमा आधारभूत बालविकास शिक्षाको लागि विद्यालय भर्ना गर्ने
४. कक्षा १ मा भर्ना भए पछि कक्षा १० सम्म निरन्तर विद्यालय पठाउने
५. बालिका शिक्षा बचत कार्यक्रमको लागि नियमित प्रतिवेदन गर्ने
६. सिकाइ राम्रो बनाउने आवश्यक सामग्रीको समयमै व्यवस्था गर्ने
७. बालविवाहा तथा नराम्रा बानीहरूबाट अलग राख्न सधैं प्रयत्न गर्ने
८. बालबालिकाको शिक्षामा सुधार गर्न विद्यालयको भ्रमण गरी आवश्यक सल्लाहा र सहयोग लिने र दिने

.....
सहिछाप गर्ने अभिभावकको विवरण

बाबुको नाम:

आमाको नाम:

बालिकाको नाम:

ठेगाना:

मिति:

आजाले,
पुरुषोत्तम घिमिरे
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत